

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. dochodziła od pozwanego T. M. prowadzącego działalność gospodarczą zapłaty kwoty 171 573,90 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 19 stycznia do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W dniu 11 kwietnia 2016r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniając powództwo w całości.

Po skutecznym wniesieniu przez pozwanego sprzeciwu, nakaz zapłaty utracił moc, a sprawa została przekazana do tut. Sądu.

Sąd Okręgowy w Lublinie orzekając w sprawie ustalił i zważył, co następuje:

Powód w dniu 27 sierpnia 2013r. zawarł z pozwanym jako prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą M. T. A. (...) umowę pożyczki nr (...), o ustalonym harmonogramie spłat rat dla Małych Przedsiębiorstw. Integralną część umowy stanowił Regulamin. Zabezpieczeniem wierzytelności Banku wobec pozwanego pożyczkodawcy była m.in. hipoteka ustanowiona na stanowiącym odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnym położonym przy ul. (...) (...) (...) L. mającym urzędzoną księgę wieczysta, którego właścicielem był pozwany.

Pożyczka została udzielona w kwocie 232.800 zł celem spłaty zadłużenia pozwanego w powodowym Banku wynikającego z umowy limitu w rachunku bieżącym (kredyt rewolwingowy) oraz kredytu ratalnego. Termin spłaty pożyczki oznaczony został do dnia 30 sierpnia 2017r. (§ 1 ust 2 i 3 umowy).

Zgodnie z § 25 Regulaminu Bank mógł rozwiązać umowę z ważnych powodów, w szczególności z powodu opóźnienia w spłacie rat kapitałowo odsetkowych pomimo wezwania do zapłaty. (umowa wraz z Regulaminem k. 78-87; 88-99, oświadczenie o ustanowieniu hipoteki k. 85 -87).

Wobec niewywiązywania się przez pozwanego z wynikających z umowy zobowiązań spłaty pożyczki pismem z dnia 29 maja 2015r. powód wypowiedział powyższą umowę za 31-dniowym okresem wypowiedzenia. Jednocześnie wezwał pozwanego do niezwłocznej zapłaty bieżącego zadłużenia w kwocie 27.820,22 zł zaznaczając, że spłata bieżącego zadłużenia do dnia 9 lipca 2015r. spowoduje ustanie skutków prawnych niniejszego wypowiedzenia pozwalając na kontynuację obsługi kredytu według aktualnie obowiązującego harmonogramu spłat rat (wypowiedzenie k. 100).

Przesyłka nadana na adres pozwanego po dwukrotnej awizacji została zwrócona do nadawcy z adnotacją „zwrot nie podjęto w terminie”. Powód uznał przesyłkę za doręczoną w terminie 14 dni od jej nadania. Wobec braku spłaty zadłużenia po upływie 31 dniowego okresu wypowiedzenia uznał, że umowa uległa rozwiązaniu, a roszczenie stało się wymagalne (dowód nadania w dniu 1.06.2015r., potwierdzenie odbioru z adnotacją poczty k. 102-105).

W związku z powyższym powód w dniu 18 stycznia 2016r. sporządził wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) /2016, z którego wynika że w księgach rachunkowych (...) Bank S.A. figuruje wymagalna wierzytelność względem pozwanego w kwocie 172.573,90 zł, na którą składa się: kwota 158 743,21 zł z tytułu kapitału kredytu, kwota 6.741,37 zł z tytułu odsetek umownych naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 30 stycznia 2015r. do dnia rozwiązania umowy tj. 13 lipca 2015r., kwota 466,72 zł z tytułu odsetek podwyższonych naliczonych zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 30 stycznia 2015r. do dnia rozwiązania umowy tj. 13 lipca 2015r., kwota 6.622,60 zł z tytułu odsetek ustawowych naliczanych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu rozwiązania umowy tj. od dnia 14 lipca 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku (dowód: wyciąg z ksiąg bankowych k. 106).

Okoliczności faktyczne powiązane z udzieleniem pozwanemu pożyczki przez (...) Bank S.A., zaprzestaniem jego spłacania oraz wypowiedzeniem umowy pożyczki nie były w sprawie sporne.

Istotnym też jest, że w toku postępowania pozwany, którego reprezentował fachowy pełnomocnik nie przeczył wiarygodności takim dokumentom jak umowa pożyczki, jak również nie przeczył, że umowa ta została przez Bank skutecznie wypowiedziana z uwagi na niespłacenie rat pożyczki.

Z wyciągu z ksiąg bankowych, wynika zarówno zakres zadłużenia w spłacie pożyczki przez pozwanego, jak również wielkość należności ubocznych.

Nie ulega wątpliwości, że przedstawiony przez powoda wyciąg z ksiąg bankowych jest dokumentem prywatnym. Zawiera pieczęć Banku i treść określonego oświadczenia wiedzy, wynikającej z ksiąg bankowych, podpisaną przez wyraźnie określoną osobę fizyczną - pełnomocnika powoda legitymującego się stosownym pełnomocnictwem.

Zgodnie z art. 245 k. p. c dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

W judykaturze podnosi się, iż dokument prywatny jest jednym z dowodów wymienionych w kodeksie postępowania cywilnego i podlega ocenie tak, jak wszystkie inne dowody, a zatem może stanowić podstawę ustaleń faktycznych i wyrokowania. Sąd uznał, że przedstawiony przez powoda dowód w postaci wyciągu z ksiąg bankowych stanowi wiarygodny dowód stanu zadłużenia pozwanego na datę wypowiedzenia umowy.

Pozwany nie kwestionował kwoty dochodzonej przez powoda, podnosząc jedynie w sprzeciwie, że z uwagi na sytuację finansową prowadzonej działalności gospodarczej nie był w stanie regulować rat pożyczki. Wyraził gotowość spłaty pożyczki w ratach, gdyż w przeciwnym wypadku zmuszony będzie do złożenia wniosku o upadłość. Wnosił o skierowanie sprawy do mediacji, co pozwoliłoby zapobiec konieczności ogłoszenia upadłości. (sprzeciw k. 28).

Powód w odpowiedzi na sprzeciw wobec wpłat dokonanych przez pozwanego ograniczył powództwo do kwoty 164 173,90 zł cofając pozew w pozostałej części ze zrzeczeniem roszczenia. W aktualnie dochodzonym powództwie podtrzymał roszczenie o zasądzenie kwoty 150.343,21 z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 stycznia 2016r, kwoty 13.830,68 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz wnosił o zasądzenie kosztów procesu. Powód odnosząc się do wniosku pozwanego o rozłożenie zobowiązania na raty wyraził zgodę na następujące warunki spłaty: dokonania przez pozwanego wpłaty inicjującej zawarcie ugody w wysokości 30 % zobowiązania, a pozostałą należność wraz z kosztami postępowania w 48 ratach (pismo procesowe pełnomocnika powoda k. 119-121).

Na rozprawie w dniu 19 października 2017r. pozwany deklарował podjęcie negocjacji w sprawie proponowanych przez powoda warunków zawarcia ugody. (protokół z rozprawy k. 131).

Pozwany nie zgodził się na powyższe warunki ugody, wobec czego strony nie doszły do porozumienia w sprawie ugodowego zakończenia sporu.

Na rozprawie w dniu 9 stycznia 2018r. pełnomocnik pozwanego w oparciu o art. 320 k.p.c. wnioskował o rozłożenie zasądzonych świadczenia wraz z odsetkami do dnia wyroku na 120 równych rat oraz wnosił o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu.

Powód wniósł o nieuwzględnienie wniosków pozwanego. W uzasadnianiu swego stanowiska podniósł, że proponowane raty wydłużyłyby okres spłaty do 10 lat. Oponował wnioskowi o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu.

W tych okolicznościach sprawy istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy w rozpatrywanym przypadku zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 320 k.p.c., uzasadniający modyfikację skutków wymagalności zasądzzonego świadczenia.

Pozwany składając wyjaśnienia w trybie informacyjnym stwierdził, że praktycznie od 2014r. nie prowadzi działalności gospodarczej, a formalnie od 2016r. Z wydruku (...) wynika, że wykreślenie wpisu pozwanego do ewidencji działalności gospodarczej nastąpiło w dniu 6 kwietnia 2017r. (wydruk (...) k. 111). Wobec niespłaconego przez pozwanego zadłużenia z umowy kredytu rewolwingowego w ramach porozumienia z Bankiem, strony dokonały zamiany dotychczasowej umowy o kredyt obrotowy na umowę pożyczki celem spłaty zobowiązania z tej pierwszej umowy. Pozwany obsługiwał umowę pożyczki przez pierwszy rok obowiązywania umowy. Aktualnie pracuje dorywczo za granicą w branży IT, która była przedmiotem prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Pozwany nie posiada legalnego, ani stałego zatrudnienia. Swoje dochody po potrąceniu kosztów utrzymania szacuje na kwotę od 2000 zł do 2500 zł miesięcznie, z której to kwoty dokonuje wpłat po 1800 zł miesięcznie tytułem spłaty rat kredytu hipotecznego zaciągniętego na zakup mieszkania w (...). Do spłaty tego kredytu pozostała mu kwota ok. 300.000 zł. Jak wyjaśnił dokonywał na rzecz powoda wpłat w kwotach od 500 zł do 1000 zł. Po dacie wytoczenia powództwa, przez okres ok 1,5 roku dokonał spłaty na sumę ok 8000 zł (okoliczność niesporna). Pozwany posiada zadłużenie w Bankach i szacuje je ogółem na kwotę od 600.000 do 800.000 zł. Majątek przedsiębiorstwa w postaci ruchomości sprzedał by zaspokoić innych wierzycieli. Pozwany poza prawem własności do lokalu mieszkalnego w postaci odrębnej nieruchomości dla której Sąd Rejonowy Lublin – Z. od w L. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) nie posiada żadnego innego majątku. Nieruchomość pozwanego obciążona jest hipoteką umowną na rzecz (...) Bank do kwoty 300.000 zł, hipoteką umowną kaucyjną na rzecz (...) Bank do kwoty 193.500 hipoteką umowną na rzecz powodowego Banku do kwoty 349.200 zł, hipoteką przymusową na rzecz U. 2 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. do kwoty 22.698, 11 zł. Aktualnie przeciwko pozwanemu toczy się ok 10 postępowań egzekucyjnych (protokół z opisu i oszacowania nieruchomości k.133-135). Dla potrzeb prowadzonych postępowań egzekucyjnych wartość rynkowa nieruchomości została oszacowane przez biegłego na kwotę 348000 zł (protokół z opisu i oszacowania nieruchomości k. 134). Pozwany nie ma nikogo na utrzymaniu, ani nie pozostaje z nikim we wspólnym gospodarstwie domowym (wyjaśnienia pozwanego w trybie informacyjnym protokół k. 138-139).

Zgodnie z art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. W uzasadnieniu uchwały z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, Sąd Najwyższy podkreślił, że przepis art. 320 k.p.c. ma charakter wyjątkowy i w związku z tym może znaleźć zastosowanie wtedy, gdy w chwili wyrokowania są podstawy do przyjęcia, że ze względu na sytuację majątkową dłużnika wyrok zasądający całe świadczenie stanowiłby tytuł egzekucyjny bez szans na realizację. Prowadzenie egzekucji narażałoby tylko wierzyciela na nieefektywne wydatki egzekucyjne, a dłużnika i osoby pozostające na jego utrzymaniu na utratę podstaw egzystencji. Bezskuteczne czynności egzekucyjne byłyby zarazem szkodliwe społecznie i podważałyby sens prowadzenia procesu. Przy takim pojmowaniu szczególnie uzasadnionych wypadków uzasadniających zastosowanie art. 320 k.p.c. przepis ten służy nie tylko interesom dłużnika i wierzyciela, ale także interesom ogólnym.

Sąd rozważając zasadność wniosku o rozłożenie obciążającego go świadczenia na raty, uznał, że brak jest podstaw do tego aby, w świetle normy art. 320 k.p.c. i wyjątkowego charakteru tego przepisu można było, w okolicznościach faktycznych ustalonych w sprawie, uznać, iż rozłożenie takie byłoby usprawiedliwione.

W szczególności nie jest wystarczającym do zastosowania tego przepisu to, że pozwany znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej albowiem musi być brany pod rozwagę przy ewentualnym sięganiu po te normę także interes wierzyciela.

W tym przypadku sprostanie deklaracjom powoda spowodowałoby wydłużenie spłaty zobowiązania do 2028 r., która zgodnie z umową pożyczki winna była nastąpić do 2017r.

Powód jako instytucja finansowa, która musi dbać o stan finansów swoich klientów przedstawił swoją propozycję umożliwiając pozwanemu spłatę zadłużenia w ratach, której ten nie przyjął, z uwagi na brak możliwości finansowych

wywiązania się z tak określonego zobowiązania. Pozwany zgłaszając wniosek w trybie art. 320 k.p.c. o rozłożenie świadczenia pieniężnego na 120 rat w kwotach po 1000 zł każda wskazał, że proponowany sposób wyczerpuje jego obecne możliwości finansowe. Powód mając świadomość co do sytuacji finansowej dłużnika stanowczo oponował wnioskowi pozwanego rozłożenia przez Sąd zasądzonego świadczenia na raty.

Sąd uznał, że uwzględnienie wniosku pozwanego na warunkach przez niego proponowanych byłoby krzywdzące dla wierzyciela, gdyż prolongowałoby zapłatę zasądzonego świadczenia na okres 10 lat, wiązałyby się z ograniczeniem wysokości przysługującego mu świadczenia odsetkowego, za czas od dnia wyroku do dat wymagalności poszczególnych rat, utrudniłoby zaspokojenie się Banku w zakresie zasądzonego świadczenia jako wierzyciela hipotecznego w ramach realizacji zabezpieczenia w postaci hipoteki, którą pozwany ustanowił na rzecz Banku. Jednocześnie w sposób uprzywilejowany stawiałoby pozwanego dłużnika, który długoterminowo spłacając swoje zadłużenie na warunkach przez niego zaproponowanych nie ponosiłby konsekwencji finansowych rozłożonej w czasie spłaty zobowiązania. Nadto zważyć należy, że pozwany poza deklaracjami, nie wykazał faktów, które mogłyby usprawiedliwić ocenę, że rozkładając zasądzone świadczenie na raty, a tym samym odraczając termin jego spłaty i określając na nowo sposób w jaki ma ona nastąpić, jest realnym aby doszło do wykonania przez niego zobowiązania. bez uszczerbku dla interesu strony powodowej. Aktualna sytuacja majątkowa pozwanego nie daje żadnej gwarancji, że sprostałby zaproponowanej przez siebie spłacie. Pozwany nie wskazał żadnych konkretnych źródeł dochodu, ani perspektyw stałego zatrudnienia. Jego wyjaśnienia były w tym zakresie enigmatyczne. Sam podał, że jego dobrowolne wpłaty na poczet zadłużenia wynosiły od 500 zł do 1000 zł. Biorąc pod uwagę sumę o jaką zmniejszył się stan zadłużenia od chwili wytoczenia sporu do zamknięcia rozprawy należało przyjąć, że w rzeczywistości średnie miesięczne wpłaty nie przekraczały kwoty 500 zł.

Powyższe okoliczności stawiają pod znakiem zapytania realność deklaracji pozwanego w zakresie dobrowolnej spłaty jak również nie dają żadnych podstaw Sądowi do zmodyfikowania w oparciu o przepis art. 320 k.p.c. obowiązku dłużnika w sposób ekonomicznie odczuwalny przez wierzyciela, a jednocześnie możliwy do spełnienia przez dłużnika..

Z powyższych względów w ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie nie zachodziła żadna okoliczność uzasadniająca rozłożenie zasądzonej kwoty na raty według żądania pozwanego. Poza złą sytuacją majątkową pozwany nie wskazał na żadne inne okoliczności o charakterze wyjątkowym, które stanowiłyby szczególnie uzasadniony przypadek do zastosowania względem niego art. 320 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe skoro nie ulega wątpliwości, że pozwany nie spłacił pożyczki, w związku z czym istniały podstawy do wypowiedzenia umowy pożyczki, to skuteczne jej wypowiedzenie skutkuje wymagalnością roszczenia Banku obejmującego niespłacone raty oraz odsetki kapitałowe i odsetki za opóźnienie. Wyliczenie dochodzonej przez powoda należności głównej w świetle omawianych dowodów nie budziło zastrzeżeń Sądu. Sposób dokonania kapitalizacji odsetek wynikający z treści wyciągu z ksiąg bankowych podlegał ewentualnej weryfikacji przez pozwanego, który nie zgłaszała do ustalonego zadłużenia zarzutów.

W świetle powyższych ustaleń Sąd uznał powództwo za uzasadnione i zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzone roszczenie.

Zdaniem Sądu w okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie zaistniały żadne szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie wobec pozwanego przepisu art. 102 k.p.c. W orzecznictwie przyjmuje się że do szczególnych przypadków w rozumieniu tego przepisu, które uzasadniają odstąpienie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c. należy skomplikowany charakter sprawy, sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista strony.

Pozwany posiada źródło dochodu z pracy dorywczej w branży IT, które jak twierdzi wystarcza mu na bieżące utrzymanie, spłatę kredytu hipotecznego i z którego nadwyżkę przeznaczał na spłaty zobowiązań wobec powoda. Aktualnie jest osobą zdolną do pracy (46 lat), nie mającą nikogo na swoim utrzymaniu, posiadającą umiejętności w dziedzinie, dającej możliwości wyższych zarobków niż w innych branżach. W toku procesu pozwany korzystał z pomocy fachowego pełnomocnika, którego sam ustanowił.

Zły stan majątkowy pozwanego nie pozwalający mu na obsługę zadłużenia wobec Banków z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek nie jest wystarczającą okolicznością do odstąpienia od obciążania go należnymi stronie powodowej kosztami procesu, które są konsekwencją przegranego sporu.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie sama ciężka sytuacja materialna strony, jak również uzyskanie zwolnienia od kosztów sądowych w części, nie uzasadnia odstąpienia od obciążenia strony, która uległa w procesie, kosztami należnymi przeciwnikowi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 r. III ZC (...), a także z 5 lipca 2012 r. IV CZ 42/2012).

W rozpatrywanym przypadku nie byłoby zgodne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości społecznej i zasadami współżycia społecznego przerzucenia na powoda będącego wierzycielem pozwanego kosztów dochodzenia swoich uzasadnionych roszczeń na drodze sądowej.

Z tych też względów o kosztach postępowania orzeczono w myśl art. 98 k.p.c. Pozwany jako strona przegrywająca ma obowiązek zwrotu powodowi kosztów postępowania, na które składają się opłata od pozwu w wysokości 2145 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 5400 zł przysługujące zgodnie z § 2 pkt 6 cyt. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. z późn. zm.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.